

ADVIES 1901

Vlaanderen, laat lokaal jeugdbeleid niet los

Datum: 9 januari 2019

Voorzitter: Alexandra Smarandescu

Aanwezigen: Bram Jansen, Emmy Vandenbussche, Ines De Geest, Isaak Dieleman, Jad Zeitouni, Jan Langeroot, Jo Baetens, Sabine Ingabire

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 9 januari 2019, onder voorzitterschap van Alexandra Smarandescu, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

- 1.** Veranker de participatie van kinderen, jongeren en hun organisaties decretaal. 5

Pas daarom artikel 5 van het Decreet Lokaal Jeugdbeleid als volgt aan: §3 Het college van burgemeester en schepenen (CBS) toont aan dat het advies vraagt aan de jeugd Raad over alle aangelegenheden die betrekking hebben op het jeugdbeleid. Dit geldt ook voor de opmaak, evaluatie, uitvoering en bijsturing van het meerjarenplan.

Voor de opmaak, evaluatie, uitvoering en bijsturing van het meerjarenplan toont het CBS ook aan dat het kinderen, jongeren, particuliere jeugdwerkinitiatieven en deskundigen inzake jeugd aangelegenheden betrokken heeft.

Voorzie voldoende middelen voor Vlaamse ondersteuning van lokale jeugd raden en veranker die bij Bataljong vzw. Voorzie voldoende middelen voor Vlaamse ondersteuning van jeugd participatie en veranker die bij diverse jeugd organisaties.
- 2.** Voorzie vanuit de Vlaamse overheid een gedegen monitoring van de kwaliteit van het lokaal jeugd beleid, inclusief de lokale middelen voor jeugd beleid en jeugd werk, en van de evolutie daarvan. De huidige monitoringsinstrumenten (lokale vrijetijdsmonitor, stads- en gemeentemonitor) komen hier niet aan tegemoet. Pas de beleids- en beheerscyclus (BBC) aan om een monitoring van de middelen voor jeugd mogelijk te maken. 8
- 3.** Creëer en stimuleer alle kansen tot meer jeugd werk: investeer extra in jeugd werk, niet alleen vanuit jeugd beleid maar over beleids domeinen heen. 9

1 Situering

2019 is het laatste jaar van deze Vlaamse Regering. Een regering die een aantal drastische beslissingen nam of uitvoerde op het vlak van lokaal bestuur. In dit advies maken we de balans op van die veranderingen. En geven we deze en de volgende Vlaamse Regering een aantal pertinente adviespunten mee die **de toekomst van een sterk lokaal jeugdbeleid** zouden moeten garanderen: Vlaamse Regering, laat de steden en gemeenten niet los. Lokale besturen, laat kinderen en jongeren niet los.

In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 lezen we de intentie om lokale besturen meer autonomie te geven:

- *“We kennen bijkomende bevoegdheden, taken, autonomie en verantwoordelijkheid toe aan de lokale besturen.*
- *Elke toewijzing van nieuwe taken of bevoegdheden aan steden, gemeenten en OCMW 's gebeurt in overleg met de lokale besturen en gaat gepaard met het overhevelen van de nodige middelen naar het lokale bestuur.*
- *We integreren volgende sectorale subsidies aan lokale besturen in het gemeentefonds: lokaal cultuurbeleid, **lokaal jeugdbeleid**, lokaal sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, bestrijding kinderarmoede, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en integriteitssubsidies wat hen meer autonomie en minder planlast oplevert.”*

Daarnaast lezen we in datzelfde regeerakkoord ook enkele belangrijke principes rond participatie van kinderen en jongeren:

- *“Alle overheden moeten kinderen en jongeren actief betrekken bij hun beleid, hen erover informeren en garanties inbouwen opdat kinderen en jongeren hun rechten gewaarborgd weten en hun stem wordt gehoord. **We stimuleren de inspraak van kinderen en jongeren in het lokale jeugdbeleid.**”*

Omdat deze doelstellingen heel ingrijpend zijn voor de manier waarop een lokaal bestuur zich moet organiseren, beloofde de Vlaamse Regering ook de gevolgen ervan te monitoren:

- *“We **monitoren** de gevolgen van het gewijzigde Lokale Jeugddecree van 6 juli 2012 inzake ondersteuning en participatie van het jeugdwerk, lokale dienstverlening, infrastructuurbeleid en lokaal jeugdbeleid voor kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties.”*

De Vlaamse Overheid gaf de opdracht tot **een 0- en 1-meting Jeugdbeleid in lokale besturen**¹ om tegemoet te komen aan de vraag tot monitoring van de participatiegraad van kinderen en jongeren aan lokaal jeugdbeleid. De resultaten van deze 0- en 1-meting zijn al bekend gemaakt, nl in 2014 en 2017.

De resultaten van de **‘vrijtijdsmonitor**² zullen we begin 2019 ontvangen.

Alle intenties van de Vlaamse Regering 2014-2019 kaderen in al langer ingezette veranderingen op lokaal bestuursvlak: in 2012 schreven de gemeenten de eerste Strategische Meerjarenplannen en namen ze de Beleids- en Beheerscyclus (BBC) in gebruik: de koppeling van financieel beleid aan strategisch beleid. Ook deze verandering nemen we mee in onze analyse.

1.1 Wat veranderde er de voorbije 6 jaar?

Alle bovenstaande veranderingen samen leidden tot volgende evoluties op lokaal niveau:

- **De Vlaamse Regering schafte het lokale jeugdbeleidsplan af.** Dit plan was hét instrument om geïntegreerd jeugdbeleid waar te maken met kinderen, jongeren, jeugdwerk en de jeugdraad. Lokale Besturen moesten om de 3 jaar een jeugdbeleidsplan schrijven. De Vlaamse overheid bepaalde telkens twee prioriteiten - één jeugdwerkprioriteit en één brede jeugdbeleidsprioriteit - waarop een lokaal bestuur kon inzetten. Voor deze twee

¹ Lees meer via deze [link](#): eenmeting jeugdbeleid in lokale besturen

² Lees meer via deze [link](#): de vrijtijdsmonitor in Vlaanderen

prioriteiten kon elke gemeente extra middelen krijgen. Deze middelen waren geormerkt en mochten dus aan niets anders besteed worden. Een aantal gemeenten kreeg, op basis van bepaalde criteria, extra middelen om maatschappelijke kwetsbaarheid aan te pakken. Het jeugdbeleidsplan had een aantal heel belangrijke voordelen, waar we ook nu nog uit kunnen leren:

- Het was een laagdrempelige en begrijpelijke manier om met kinderen, jongeren en jeugdwerk jeugdbeleid te maken. De jeugdambtenaar was verplicht om **beleidstaal op maat van kinderen, jongeren en het jeugdwerk** te schrijven.
- Het plan werd **om de 3 jaar** geschreven. Ja, dat bracht wel wat planlast met zich mee voor de jeugdambtenaar die dit proces trok. Maar vanuit het oogpunt van kinderen en jongeren is 6 jaar, de termijn van het huidige strategisch meerjarenplan, een eeuwigheid: een hele schoolcarrière.
- **Jaarlijks** moest de jeugdambtenaar ook een **verantwoordingsnota** schrijven om het beleid te verantwoorden maar eventueel ook bij te sturen. De jeugdraad moest zo minstens één moment per jaar betrokken worden bij de uitvoering van het lokale jeugdbeleid.
- Door middel van de **Vlaamse prioriteiten** kon de Vlaamse Regering op subtiële wijze nationale prioriteiten invoeren op lokaal niveau. Werken aan meer diversiteit in het jeugdwerk? In plaats van de ene projectoproep na de andere te doen waarop alleen sterke organisaties en/of gemeenten intekenden, kon een prioriteit in het jeugdbeleidsplan elke gemeente stimuleren hier actie rond te ondernemen.
- Het jeugdbeleidsplan was **een houvast voor schepenen en gemeenteraadsleden** om bepaalde beslissingen door te drukken in het schepencollege. Het valt niet te onderschatten hoe zo'n plan en de daaraan gekoppelde middelen een gezagsargument konden zijn voor een - vaak jonge,- schepenen van jeugd die zijn beleid wilde veranderen.

1.2 Valkuilen en aandachtspunten

Is dit een pleidooi om de verplichting van een jeugdbeleidsplan terug in te voeren? Nee, want we zien zeker ook voordelen in een groter en meer geïntegreerd meerjarenplan voor het lokaal beleid. Maar **de methodiek en de voordelen van een jeugdbeleidsplan kunnen wel nog altijd een leidraad vormen voor gemeenten die hun lokaal beleid samen met kinderen, jongeren en jeugdwerk willen vormgeven**. De huidige aanpak vertoont een aantal valkuilen en nadelen:

- Doorheen de jaren kalfde de bepaling over **participatie** van kinderen, jongeren, jeugdwerk en jeugdraad in het Decreet Lokaal Jeugdbeleid af. In de leidraad³ van de jeugdbeleidsplannen 2006 tot 2012 vinden we nog een bepaling die vorm geeft aan '**interactief bestuur**': "*Naast advies bij de opmaak van het beleidsplan moeten kinderen, jongeren, particuliere jeugdwerkinitiatieven en deskundigen inzake jeugdaangelegenheden nu ook betrokken worden bij de uitvoering ervan.*" Het uitgeholde Decreet Lokaal Jeugdbeleid vermeldt alleen nog dat de jeugdraad, die dus nog altijd verplicht is, advies gevraagd moet worden bij de opmaak van het meerjarenplan.
 - Van 'kinderen, jongeren, jeugdwerk en deskundigen' naar alleen 'de jeugdraad'.
 - Van 'advies vragen bij de opmaak en betrokken worden bij de uitvoering' naar alleen nog 'advies vragen bij de opmaak'.

Ons lijkt het een vrij onmogelijke opdracht om een jeugdraad levendig en sterk houden door één keer om de zes jaar advies te vragen over een strategisch meerjarenplan dat voor heel wat jongeren te abstract is om eruit te filteren wat er voor hen nu echt zal veranderen. Voor ons is **een sterke jeugdraad** als motor voor lokale participatie van kinderen, jongeren en jeugdwerk net **een voorwaarde voor kwaliteitsvol lokaal jeugdbeleid**. We lichten dit verder in dit advies toe.

- Middelen die vroeger **geormerkt** waren voor de uitvoering van het jeugdbeleidsplan, de twee Vlaamse prioriteiten en eventueel ook het inzetten op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, worden nu gewoon toegevoegd aan het **gemeentefonds**. Zonder enig kwaliteitskader voor goed lokaal jeugdbeleid kunnen

³ Meer info in het boek [1993-2013- Een terugblik op 20 jaar lokaal jeugdbeleid](#)

gemeenten dus bijvoorbeeld gewoon subsidies voor zonnepanelen geven met middelen bedoeld voor de aanleg van nieuwe speelterreinen.

- De invoering van een **strategisch meerjarenplan en de daaraan gekoppelde BBC** heeft als gevolg dat de begroting en jaarrekening van een gemeente alleen nog toegankelijk is **voor echte specialisten**. Hoeveel gemeenteraadsleden kunnen hier echt zelf een kritische blik op werpen? Laat staan een achttienjarige jeugdleader die wil weten hoeveel de gemeente zal investeren in zijn jeugdlokaal. Qua openbaarheid en transparantie van bestuur is dit niet één, maar tien stappen achteruit.

1.3 De nieuwe situatie biedt ook kansen, als mensen ze grijpen

Is het dan allemaal kommer en kwel? Nee, de veranderingen van de voorbije jaren hebben ook voor positieve evoluties gezorgd. In de 1-meting van 2017 geven jeugdambtenaren aan dat ze meer samenwerken met collega-ambtenaren uit andere diensten en zo iets makkelijker impact kunnen hebben op de brede jeugdbeleidsthema's in de gemeente (ruimtelijke ordening, mobiliteit, welzijn, onderwijs...). Wij zien dus **kansen om geïntegreerd jeugdbeleid echt ingang te laten vinden in lokale besturen** en door middel van een krachtige ondersteuning van het bestaande jeugdwerk meer kinderen en jongeren kansen te geven op de leefwereld die ze verdienen.

Alleen zijn we vanaf nu **afhankelijk van sterke mensen** die deze kansen effectief grijpen. Een jeugdambtenaar die genoeg aanzien heeft binnen zijn lokaal bestuur, een schepen die sterk genoeg is om zijn collega's mee te nemen in het verhaal van echt geïntegreerd jeugdbeleid, een aantal geëngageerde jongeren die de moed hebben om de jeugdraad levendig te houden of een kuitenbijtende oppositie die strijdt voor een beter jeugdbeleid.

Vroeger was het jeugdbeleid in de meeste lokale besturen wel ok, met een klein aantal uitschieters aan beide kanten van het spectrum. Nu zien we de extremen groter worden. Een heel aantal besturen grijpt echt de kansen die het strategisch meerjarenplan biedt en zet grote stappen vooruit om echt geïntegreerd lokaal jeugdbeleid waar te maken. Aan de andere kant zijn er ook een pak meer besturen waar het jeugdbeleid niet meer kwaliteitsvol te noemen is. De middenmoot wordt kleiner. Het zal vooral zaak zijn hen mee te krijgen in de richting van de vele goede voorbeelden en hun jeugdbeleid niet te laten wegdeemsteren.

Vlaanderen, laat steden en gemeenten dus niet los! Blijf de gemeenten die de kansen van het strategisch meerjarenplan grijpen, stimuleren. Maar vergeet de middenmoot aan gemeenten niet, die misschien aan een meer uitgewerkt decretaal kader al genoeg heeft om de stap naar geïntegreerd jeugdbeleid te zetten. Kan dat zonder een echte stok achter de deur vanuit Vlaanderen? Wij denken van wel.

We geven in deze tekst onze adviespunten over lokaal jeugdbeleid aan de Vlaamse Regering. In de uitsmijter kan je onze tips aan lokale besturen vinden om nu al, in dit planningsjaar 2019, meteen aan de slag te gaan voor de realisatie van een sterk lokaal jeugdbeleid samen met kinderen, jongeren en jeugdwerk. Deze adviespunten kwamen tot stand via de Beleidswerkgroep Lokaal van de Commissie Jeugdwerk. Zij baseerden zich onder andere op de recente visietekst 'goed lokaal jeugdbeleid volgens het jeugdwerk' en op de input van jongeren gedurende de Megafora van de Vlaamse Jeugdraad van mei 2018 en november 2018.

2 Geen goed lokaal jeugdbeleid zonder structurele participatie van kinderen, jongeren en jeugdwerk

Veranker de participatie van kinderen, jongeren en hun organisaties decretaal.

2.1 Veranker de participatie van kinderen, jongeren en hun organisaties binnen het Decreet Lokaal Jeugdbeleid.

Het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid (hierna Decreet Lokaal Jeugdbeleid genoemd) stipt duidelijk aan dat het erkennen van een jeugdraad en de adviesvraag bij de opmaak van het meerjarenplan nog altijd een vereiste is. De decreetgever heeft dit als waardevol bestempeld, de Vlaamse Jeugdraad vraagt nu om dit verder uit te breiden.

Op dit moment lezen we nog het volgende in de decreettekst:

“Het college van burgemeester en schepenen toont aan dat ze advies vraagt aan de jeugdraad over alle aangelegenheden die betrekking hebben op het jeugdbeleid, ook bij de opmaak van het meerjarenplan.”

De resultaten van de 1-meting tonen aan dat de lokale besturen te weinig de stem van kinderen en jongeren aanhoren. Om dit hoger op de agenda van de lokale besturen te zetten baseert de Vlaamse Overheid zich idealiter op de filosofie van het jeugdbeleidsplan wat betreft participatie. Hanteer dus het eigen principe van ‘interactief bestuur’ dat we terug vinden in de leidraden van jeugdbeleidsplannen van 2006 tot 2012:

*“Naast advies bij de opmaak van het beleidsplan moeten **kinderen, jongeren, particuliere jeugdwerkinitiatieven en deskundigen inzake jeugdaangelegenheden** nu ook betrokken worden bij de **uitvoering** ervan.”*

De Vlaamse overheid zet hiermee in op hun ondersteunende rol naar lokale besturen en laat hen inhoudelijk nog steeds autonoom.

Pas daarom artikel 5 van het Decreet Lokaal Jeugdbeleid als volgt aan:

§3 Het college van burgemeester en schepenen (CBS) toont aan dat het advies vraagt aan de jeugdraad over alle aangelegenheden die betrekking hebben op het jeugdbeleid. Dit geldt ook voor de opmaak, evaluatie, uitvoering en bijsturing van het meerjarenplan.

Voor de opmaak, evaluatie, uitvoering en bijsturing van het meerjarenplan toont het CBS ook aan dat het kinderen, jongeren, particuliere jeugdwerkinitiatieven en deskundigen inzake jeugdaangelegenheden betrokken heeft.

2.2 Veranker participatie van kinderen, jongeren en hun organisaties binnen het Decreet Lokaal Bestuur.

Lokale besturen zijn volop bezig met de organisatie van hun nieuwe legislatuur op basis van het nieuwe Decreet Lokaal Bestuur. Binnen de algemene bepalingen van dit decreet lezen we :

“De Gemeenten en centra voor maatschappelijk welzijn betrekken de inwoners zo veel mogelijk bij het beleid en zorgen voor openheid van bestuur.”

Gezien deze bepaling en het feit dat lokale besturen zich vooral op dit decreet richten om hun legislatuur vorm te geven, is het nodig de regelgeving rond het betrekken van kinderen en jongeren ook op te nemen in dit decreet. We

merken dat teveel lokale besturen het uitgeholde Decreet Lokaal Jeugdbeleid naast zich (proberen) neer (te) leggen en voorbijgaan aan de verplichting van een jeugdraad en de adviesvraag daaraan.

De Vlaamse Jeugdraad vindt het dus een noodzaak om de bepaling rond participatie niet alleen te verankeren in het Decreet Lokaal Jeugdbeleid, maar ook binnen het Decreet Lokaal Bestuur. Dit zou kunnen binnen *Deel 2, Hoofdstuk 2, Afdeling 2: De Werking van het college van Burgemeester en schepenen*, gezien het hun verantwoordelijkheid is om een lokale jeugdraad te raadplegen. Daarnaast is het de taak van de gemeenteraad om een jeugdraad op te richten of een bestaande jeugdraad te erkennen.

Het Decreet Lokaal Bestuur legt een verplichting op rond de opmaak van een 'participatie-reglement'. Een lokaal bestuur voert een lokaal participatiebeleid op maat van zijn gemeente, geconcretiseerd in een participatiereglement. Daarbij houdt het lokale bestuur rekening met de sectorale wetten en decreten die regels vastleggen in sectoren als jeugd, sport, cultuur, erfgoed, milieu, ruimtelijke ordening, kinderopvang, lokaal sociaal beleid... Een explicietere verwijzing naar de geldende regels is voor de Vlaamse Jeugdraad een must. Doe dit binnen de memorie van toelichting⁴ bij *4.6 De werking van de gemeente en het OCMW en de burgerparticipatie*.

We benadrukken ook dat er in Europa altijd werd opgekeken naar de manier waarop we in Vlaanderen lokaal met jongerenparticipatie omgingen. We dreigen deze pioniersrol kwijt te spelen. Net op het moment dat vele regio's of landen de kracht en de mogelijkheden van ons verleden gaan gebruiken. Getuige hiervan zijn het nakende Europese charter rond lokaal jeugdbeleid en de rol die jeugdwerk daarin speelt. Een project⁵ waar Jint, De Ambrassade en VVJ/Bataljong een grote rol in spelen.

Geef artikel 5 §3: uit het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid een plaats binnen het decreet Lokaal Bestuur. Dit past binnen het artikel : *Deel 2 Hoofdstuk 2, Afdeling 2: De Werking van het college van Burgemeester en schepenen*.

2.3 Voorzie vanuit Vlaanderen de nodige ondersteuning voor lokale beleidsparticipatie van kinderen, jongeren en jeugdwerk.

Voorzie voldoende middelen voor Vlaamse ondersteuning van lokale jeugdleden en veranker die bij Bataljong vzw. Voorzie voldoende middelen voor Vlaamse ondersteuning van jeugdparticipatie en veranker die bij diverse jeugdorganisaties.

Kwaliteitsvolle jongerenparticipatie vraagt goede ondersteuning. Onze jeugdsector heeft hierin een rijke geschiedenis dankzij de participatievoorwaarden en omgevingsanalyse die in de periode 1993-2015 voortkwam uit het jeugdbeleidsplan. Door die ervaring hebben diverse jeugdorganisaties zich toegelegd op jongerenparticipatie. Zorg dat jeugdorganisaties voldoende structurele ruimte hebben om hier blijvend op in te zetten. Belangrijk hierbij is de invulling van participatie. Participatie is niet alleen een doelgroep bevragen, maar ook effectief iets doen met die stem of minstens terugkoppelen waarom je het niet doet.

Kwaliteitsvolle jongerenparticipatie is de verantwoordelijkheid van het lokale bestuur. De lokale besturen moeten inzetten op ambtenaren die genoeg tijd en middelen kunnen steken in goede participatieprocessen. De lokale jeugdraad is daarbij nog altijd de ideale motor. Vlaanderen moet zorgen voor een goede ondersteuning, uitwisseling en intervisie voor diverse ambtenaren en lokale jeugdleden. Een lokaal bestuur geeft een krachtig signaal als het een participatieambtenaar aanstelt die over de beleidsdomeinen heen kinderen, jongeren en hun organisaties kan bevragen.

⁴Lees meer: Memorie van Toelichting bij Decreet Lokaal Bestuur via [deze link](#).

⁵ Meer info via deze [link](#).: Europe goes local

De Vlaamse Jeugdraad ziet de rol van ondersteuner voor lokale jeugdleden weggelegd voor Bataljong, de voormalige VVJ: Vereniging Vlaamse Jeugddiensten. Sinds de fusie tussen VVJ en Karuur (2014) heeft VVJ niet alleen schepenen en jeugdambtenaren als doelgroep, maar ook lokale jeugdleden. VVJ neemt met info, begeleiding, vorming en projecten (zoals Transformerz en Debattle) de ondersteuning van jeugdleden op. In opvolging van de éénmeting en ter compensatie van het wegvallen van provinciale ondersteuning voor lokale jeugdparticipatie, gaf minister Gatz hen de opdracht om nog straffer in te zetten op die ondersteuning. Om deze opdracht als volwaardige organisatiepoot uit te bouwen, veranderde VVJ van naam. Bataljong zal een stevig aanbod uitbouwen voor jeugdleden, naast dat voor jeugdambtenaren en schepenen. Met een expertcommissie overschouwt Bataljong ook de bredere uitdagingen van lokale beleidsparticipatie.

Het blijft wel de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de jeugdraad te garanderen. Jeugdleden zijn best verbonden met de gemeenten maar moeten als adviesorgaan ook een stuk onafhankelijk blijven. Daarom hebben jeugdleden nood aan ondersteuning op maat. Net als lokaal jeugdwerk verdienen zij ondersteuning van de gemeente, maar tegelijk moeten ze kunnen rekenen op de vormende en verbindende functies van een eigen ondersteuningsorganisatie. Door de evoluties van de voorbije jaren en de opdrachten die de minister gaf, lijkt het dan ook evident dat Bataljong die rol opneemt.

De ideale rol van een lokale jeugdraad kan je terugvinden in de visietekst Goed Lokaal Jeugdbeleid van 2017, van de Commissie Jeugdwerk:

Goed lokaal jeugdbeleid beschouwt de jeugdraad als motor van participatie.

Goed lokaal jeugdbeleid erkent en ondersteunt de jeugdraad.

Kinderen, jongeren en verenigingen hebben (meer dan ooit) een mening over het beleid in hun gemeente. Maar hoe geraakt die mening bij beleidsmakers? Via de jeugdraad natuurlijk. Jongeren laten participeren, vereist enkele voorwaarden. Zo hebben jongeren nood aan kennis en bewustwording: wat hebben ze te betekenen in een gemeente? Waar kunnen ze terecht met hun vraag? Hoe werkt beleid?... Daarnaast moet beleidsparticipatie zo laagdrempelig mogelijk zijn. Wie wil participeren aan beleidsvraagstukken, moeten dit kunnen. Hier ligt een grote verantwoordelijkheid bij de jeugddienst.

Beleidsparticipatie mag niet stoppen bij het vragen van meningen. Participatie is betrokken worden, het letterlijk mee maken en doen. Geef jongeren daarin ook een verantwoordelijkheid, laat hen mee vormgeven. Zorg dat ze resultaat te zien krijgen en communiceer hierover.

De jeugdraad blijft als motor van participatie een goed medium om meningen van jongeren te verzamelen. De jeugdraad heeft niet alleen de taak om reglementen te stemmen of advies te geven, ze kan ook zelf projecten in gang zetten. Daarnaast is het ook een belangrijk netwerk voor jongeren en verenigingen om elkaar en beleidsmakers te leren kennen. Verschillende meningen worden op die manier standpunten en projecten die effectief het beleid kunnen bijsturen in de gemeente.

De jeugdraad moet buiten zijn grenzen durven treden: samen met kinderen, jongeren en verenigingen kunnen er waardevolle initiatieven worden opgezet om alle kinderen en jongeren te betrekken bij het beleid in hun gemeente. We merken steeds meer initiatieven om participatie mogelijk te maken. Nieuwe vormen als dialoogtafels, deliberatieve acties, burgerbegrotingen etc. Veranderingen die we aanmoedigen en waar we van kunnen leren. Werkvormen die een jeugdraad zich eigen kan maken en die helpen bij advieswerk. We zien de jeugdraad nog altijd als motor van deze initiatieven. Een motor die de boel doet draaien, een motor waarbij alles begint maar niet per definitie eindigt. Laat een jeugdraad/een jeugddienst experimenteren met vormen van participatie om zo alle kinderen en jongeren te proberen betrekken. Een motor die de nodige enthousiaste jongeren levert en die beleidsparticipatie echt mogelijk maakt.

Hiervoor is de steun van de jeugdambtenaar noodzakelijk. Samen met de jeugdambtenaar en het lokaal jeugdwerk kan de jeugdraad als motor van participatie wegen op het lokaal beleid. Kinderen en jongeren

verdienen een duurzame stem in het beleid. Lokale democratie is meer dan volwassenen die eenmaal om de zes jaar stemmen op hun jeugdbeleidmakers.

3 Monitoring als basisvereiste

Om voldoende kansen en ondersteuning te bieden, moeten we ook over juiste cijfers beschikken. Er bestaan al enkele cijfersystemen zoals de lokale vrijetijdsmonitor, de stads- en gemeentemonitor en de kindmonitor. Maar elk van deze monitoren heeft z'n eigen specifieke functies en slaagt er niet in gegevens met elkaar te integreren. Er werd een 0- en 1-meting gehouden over de participatie van de jeugd op het niveau van lokale besluitvorming. Die boden ons interessante inzichten maar geven geen informatie over de investeringen in jeugdwerk. Het vroegere cijferboek lokaal werd door de steden en gemeenten goed ingevuld en gaf door die investering een goed beeld over lokaal jeugdbeleid. Daarnaast bestaat er ook een Beleids- en Beheerscyclus (BBC) die regels bevat over het financiële beheer en de strategische planning van de lokale besturen. Het blijft een gemiste kans om hier maar één code voor jeugd in op te nemen. Na de teloorgang van het cijferboek lokaal en door de bestaande moeilijkheid om in het huidige BBC te achterhalen welke middelen naar jeugd en jeugdwerk gaan, zullen hier dus nieuwe instrumenten voor uitgebouwd moeten worden of huidige systemen moeten worden aangepast.

Om sterk lokaal jeugdbeleid en jeugdwerkbeleid te voeren, hebben we informatie nodig over wat (en wie) er speelt, welke kinderen en jongeren we bereiken en welke nog niet. We willen elke dag blijven verbeteren en daarvoor hebben we nood aan een cijfertool die de kracht maar ook de groeikansen van jeugdwerk en jeugdbeleid kan aantonen. Er bestaat dus een duidelijke informatienood over jeugdbeleid en jeugdwerkbeleid. We moeten weten hoeveel jeugdconsulenten een gemeente in dienst heeft, hoeveel geld er naar jeugdwerk gaat, hoeveel naar jeugdcultuur en jeugdbeleid en hoeveel naar jongerenparticipatie. We vertrouwen op breed jeugdbeleid en begrijpen de beweging naar meer autonomie op lokaal niveau, maar om ons beleid te verbeteren zijn er wel gegevens nodig over jongerenparticipatie en jeugdwerk.

Ook belangrijk is voldoende aandacht voor relevante kaders bij de ontsluiting van deze gegevens: toets met de sector af welke gegevens op welke manier gekaderd moeten worden en welke vergelijkingsmogelijkheden er wel en niet moeten bestaan. Hiervoor is een transparant toegankelijkheidsplan nodig dat duidelijk maakt wie toegang heeft tot welke gegevens. Op deze manier vermijden we oneigenlijke vergelijkingen tussen cijfers die verschillende zaken gemeten hebben en dus niet te vergelijken zijn. Vlaanderen moet dus onderzoeksmiddelen blijven voorzien rond lokaal jeugdbeleid.

Voorzie vanuit de Vlaamse overheid een gedegen monitoring van de kwaliteit van het lokaal jeugdbeleid, inclusief de lokale middelen voor jeugdbeleid en jeugdwerk, en van de evolutie daarvan. De huidige monitoringsinstrumenten (lokale vrijetijdsmonitor, stads- en gemeentemonitor) komen hier niet aan tegemoet. Pas de beleids- en beheerscyclus (BBC) aan om een monitoring van de middelen voor jeugd mogelijk te maken.

Jeugdwerkkansen voor alle kinderen en jongeren

Wij pleiten voor een divers lokaal jeugdwerklandschap, dus is het belangrijk dat er ook extra middelen komen voor diverse jeugdwerksoorten en -vormen bovenop de huidige middelen die zeer terecht naar de meer klassieke jeugdwerkvormen gaan. Kortom: meer middelen om jeugdwerkkansen te garanderen voor alle kinderen en jongeren.

Het Vlaamse jeugdwerk is het strafste jeugdwerk in de wereld. Met beperkte middelen bereikt het samen één miljoen kinderen en jongeren en zet het in op maatschappelijke uitdagingen met meer dan 500.000 gemotiveerde animatoren die dag in dag uit zorgen voor kwaliteitsvolle begeleiding en zodat ouders hun kinderen zorgeloos uit handen durven geven in de vrije tijd.

Jeugdwerk maakt duizenden kinderen en jongeren warm voor de samenleving, voor zichzelf, hun buurt, voor elkaar. Ons doel? Het doel van lokale besturen? Het doel van Vlaanderen? Die aantallen vermeerderen.

Sociale en humane meerwaarde bieden, zoals het jeugdwerk dat al honderd jaar doet. Jongeren doen participeren aan de samenleving. Hen sociale vaardigheden en zelfwaarde aanleren. Het jeugdwerk geeft kinderen en jongeren ervaringen en kansen die ze nergens anders vinden. Het brengt hen fysiek samen, en zo leren ze elkaar kennen en appreciëren. Ze krijgen er broodnodige informatie, advies en hulp.

Vanuit haar missie 'jeugdwerk versterkt kinderen en jongeren' bouwt het jeugdwerk mee aan een lokale samenleving die kinderen en jongeren actief versterkt. Om te versterken moeten we een klimaat creëren waarin iedereen kan groeien en op zijn tempo zijn kwaliteiten kan ontdekken. Jeugdwerk probeert zijn missie waar te maken door kinderen en jongeren consequent centraal te plaatsen en hen de ruimte te geven om jong te zijn, in groep en gemeenschapsvormend.

Het jeugdwerk is een plaats waar kinderen en jongeren onbezorgd jong kunnen zijn. Een plaats ook waar ze volop kunnen experimenteren, zichzelf kunnen zijn en met vallen en opstaan kunnen proberen en leren. Onze samenleving zet vrije tijd en ruimte steeds meer onder druk, en vertoont een discours van risicovermijding. Net daarom is er meer dan ooit nood aan jeugdwerk. Als een plek waar veel kan en vooral niet teveel moet. Waar ruimte te over is voor jeugdige innovatie en experiment.

We geloven in de kracht van deze manier van werken en willen deze ook in andere beleidsdomeinen buiten de grenzen van het jeugdwerk stimuleren. Want **jeugdwerk wil met behulp van sterke en slagkrachtige instrumenten en structuren een brug vormen over de verschillende kruispunten en levensdomeinen van kinderen en jongeren heen. En dat begint lokaal.**

Daarom is er nood aan behoud en versterking van geïntegreerd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Geïntegreerd doelt op het voortdurend samengaan van jeugdwerkbeleid en breed jeugdbeleid (beleid voor jeugd binnen andere beleidsdomeinen dan jeugd). Kinderen en jongeren ervaren in onze samenleving uitdagingen over de levensdomeinen heen. De jeugdsector, het jeugdwerk en de jeugdwerkorganisaties hebben in hun manier van werken de kracht om kinderen en jongeren consequent centraal plaatsen, hen vrije ruimte te geven en hen ten allen tijde te verbinden. Daarom pleiten we voor de voortgezette keuze voor een geïntegreerd jeugdbeleid dat beleidsbeslissingen die raakvlakken hebben met kinderen en jongeren op elkaar moet afstemmen.

Dat vraagt een lokaal beleid dat niet alleen investeert in klassiek jeugdwerk, maar ook in experiment. Dat kan door structureel te investeren in de kracht van het jeugdwerk en zo de nodige ademruimte te creëren voor innovatie binnen de jeugdwerkverenigingen. Tegelijkertijd veronderstelt dit een gezond evenwicht tussen een sterke jeugdsector met rechtszekerheid voor erkende organisaties en ruimte voor experiment en innovatie. Een kleine investering van een lokaal bestuur voor een groot resultaat.

Creëer en stimuleer alle kansen tot meer jeugdwerk: investeer extra in jeugdwerk, niet alleen vanuit jeugdbeleid maar over beleidsdomeinen heen.

4 Uitsmijter: Lokaal bestuur nu al aan de slag!

Lokale mandataris, proficiat met het engagement dat jij de komende 6 jaar zal aangaan.

Wat betreft lokaal jeugdbeleid is er niet meer zoveel decretaal verankerd. Maar laat dat jou niet tegenhouden om met jouw gemeente een vooruitstrevend lokaal jeugdbeleid te voeren. Wie weet kan jouw gemeente zo een voorbeeld voor Vlaanderen worden.

Hoe doe je dat?

Participatie:

- Veranker jongerenparticipatie duidelijk in het nieuwe gemeentelijke 'participatie-reglement'.
- Maak een omgevingsanalyse met alle kinderen, jongeren en hun verenigingen.
- Maak "participatie van kinderen, jongeren en hun verenigingen aan het gemeentelijk beleid" een strategische doelstelling.
- Bouw een jeugdreflex in. Heb altijd oog voor de effecten en gevolgen van beleidsbeslissingen op kinderen, jongeren en hun verenigingen. Ga ook actief op zoek naar kansen voor kinderen, jongeren en hun verenigingen.
- Begrijpbare transparantie: zorg voor een vertaling van het gemeentelijk beleid op maat van kinderen en jongeren.
- Heb oog voor de diversiteit aan kinderen, jongeren en hun verenigingen in de gemeente.
- Kies voor een full time (kinder-en jongeren)participatieambtenaar.

Planning:

- Maak een duidelijke planning voor de opmaak, evaluatie, bijsturing en opvolging van het strategisch meerjarenplan. Bezorg deze planning aan de jeugdraad, het particulier jeugdwerk en experts inzake kinderen en jongeren. Betrek hen bij elke wijziging.
- Gebruik 2019 en voorjaar 2020 om in juni 2020 een portfolio in te dienen en zo kans te maken op het label Kindvriendelijke Steden en Gemeenten.
- Engageer je als gemeente om gedurende de legislatuur voor elke aanpassing van regelgeving of beleid dat betrekking heeft op kinderen, jongeren en hun organisaties een adviesvraag te stellen aan de lokale jeugdraad.

Ondersteuning:

- Ondersteun de lokale jeugdraad zowel inhoudelijk als methodisch via een (jeugd)ambtenaar/participatieambtenaar.
- Geef elke gemeentelijke dienst jaarlijks een vorming rond het brede thema 'kinder- en jongerenparticipatie'.
- Investeer als gemeente in kennisopbouw, sensibilisering en gedragsverandering van het gemeentepersoneel omtrent participatie van kinderen en jongeren tot lokale besluitvorming.

Subsidiering: meer middelen voor meer jeugdwerkkansen voor kinderen en jongeren

- Vertrekt als gemeente vanuit het principe geïntegreerd jeugdbeleid.
- Voorzie jaarlijks minstens hetzelfde bedrag voor het lokale jeugdwerk. Dit bedrag groeit volgens de index én groeit naarmate er meer (jonge) inwoners zijn.
- Voorzie middelen voor nieuwe vormen van jeugdwerk. De ondersteuning van dit jeugdwerk kan ook een gezamenlijk initiatief zijn vanuit beleidsdomeinen jeugd, cultuur, welzijn, onderwijs, werk... gezien heel wat van deze nieuwere jeugdwerkvormen zich ook bevinden op het kruispunt tussen jeugd en andere beleidsdomeinen.